VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za vápenkou, zříceninou a krutou Miladou do Třemošnice

GPS souřadnice: 49.8693475, 15.5803914

Praktické informace

Délka trasy: 7 km

Obtížnost: Středně těžká trasa s jedním kopečkem. Doporučujeme vzít si do batůžku něco k pití. Výlet není možné jet s kočárkem ani na kole. Pejskům se bude moc líbit, ale ve městě musejí být na vodítku.

Vzdálenost od Prahy: 110 km zvládnete za hodinu a půl. Pojedete po D11 až ke sjezdu na Poděbrady. Poté nejprve držíte směr Kutná Hora, pak Čáslav a dále už Třemošnice.

Parkování: Zaparkujte zdarma na Náměstí Míru

Možnost občerstvení: Na Náměstí Míru.

WC: V muzeu je WC uvnitř, na zřícenině pouze TOI TOI.

Muzeum Berlova vápenka (http://www.tremosnice.cz/volny-cas/berlova-vapenka/)

Otevírací doba: V hlavní sezoně (květen až září): úterý až neděle – vždy od 10.00 do 17.00.

Mimo hlavní sezonu (březen, duben a říjen): pouze o víkendech (v sobotu a v neděli) od 10.00 do 17.00.

Vstupné: dospělí 80 Kč, snížené vstupné (děti, důchodci, studenti a držitelé průkazu ZTP) 50 Kč, rodinné vstupné (dva dospělí a jedno až pět dětí) 200 Kč

Hrad Lichnice

Otvírací doba: V hlavní sezoně od května do září je otevřeno od úterý do neděle, vždy od 10.00 do 17.00.

V březnu, dubnu a říjnu je hrad přístupný pouze o víkendech (sobota a neděle), také v čase od 10.00 do 17.00.

Vstupné: dospělí 50 Kč, snížené vstupné pro děti, studenty a seniory 30 Kč, rodinné vstupné 130 Kč

Nejbližší další výlety agentury Velká dobrodružství: Kutná Hora, Kostnice v Sedlci, zámek Žleby, zámek Kačina, Žulová stezka, Doubrava, Slatiňany.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovaly kamarádky Elena a Markéta z Čáslavi. Na výlet je vzaly jejich babičky.

Postřehy dětí:

Elinka (9 let): „V údolí nám to troško klouzalo, ale viděli jsme rampouchy. Zříceniny byla super.“

Maky (9 let): „Mně se nejvíce líbil ten starý strom a taky vápenka s vozíkem.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do Železných hor, k městu, nad kterým se tyčí krásná zřícenina hradu Lichnice. Ano, zveme vás do Třemošnice.

Projdeme se po památkách, povyprávíme si o zdejší slavné vápence, projdeme nejmladším českým pralesem, vylezeme na hrad a zapátráme po stopách koňských podkov z pověsti o zlé Miladě. Výlet je určen pro všechny aktivní výletníky od 5 do 99 let. Doporučujeme však nazout si trekingové boty.

Tento výlet vznikl na objednávku a s velkou pomocí města Třemošnice. Díky tomu je pro všechny ZDARMA!

Ten, kdo úspěšně vyluští tajenku, může si v Turistickém a informačním centru vyzvednout malou odměnu.

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnešní cesta za hádankou vás povede nejprve městem a pak pohádkovým údolím. Doputujete jím až k hradu, který se vám stoprocentně náramně zalíbí. Budeme v jeho ruinách hledat schovaná písmenka a obrázky, vyprávět si pohádky a také si zpívat. Pokud budete mít štěstí, zahlédnete vzácné obojživelníky a netopýry. A určitě vám padne do oka 600 let starý strom.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Milada
DÍVČÍ KÁMEN
OBČERSTVENÍ
ROZHLEDNA MILADA
RUINA HRADU LICHNICE
ŽIŽKŮV DUB
KŘÍŽEK
VÁPENKA
MUZEUM
RADNICE
START
CÍL
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
Za vápenkou, zříceninou
a krutou Miladou do Třemošnice

Doplňovačka

Vítejte ve městě Třemošnice! Než na **Náměstí Míru** vyhledáte parkovací místo, řekneme si něco málo o názvu městečka. Copak vám připomíná? Jak si myslíte, že vzniklo?

Původ jména Třemošnice s největší pravděpodobností souvisí s přírodou a odkazuje na dřívější hojný výskyt keřů střemchy v této oblasti.

Víte, jak vypadá střemcha?

Trošku napovíme. Na tomto keři se na jaře objevují sněhobílé a někdy až 20 centimetrů dlouhé převislé hrozny květů. Jsou tak husté, že celý keř vypadá jako pokrytý sněhem. Jejich intenzivní, omamná vůně připomíná mandle s medem a v jarním lese vás doslova bouchne do nosíku. Včely, motýly a další opylovače přitahuje jako ultrasilný magnet, alergici před ní prchají.

Co má třešeň ptačí či také *třemcha* nebo *křemcha* společného s Třemošnicí? Také nás nic moc nenapadá, ale historici trvají na tom, že se různým komolením i úředními jazykovými úpravami z označení této dřeviny během staletí postupně vyvinul dnešní název Třemošnice.

Je tady ovšem také pověst, která vznik jména přisuzuje kněžnám a třem mošnám peněz. Znalci je považována pouze za báchorku, ale nám se líbí, a tak vám ji řekneme.

Nejprve ale zkuste někde na náměstí najít znak města. Zkuste to třeba na radnici. :)

Co na něm vidíte? Takové tři batůžky – mošny.

Podle jedné verze pověsti kdysi zlý nepřítel dobyl nedaleký hrad Lichnici a tři dcery tamního rytíře musely utéct tajnou podzemní chodbou do bezpečí k lidem žijícím pod hradem. Plakaly a prosily místní obyvatele o pomoc a úkryt, aby unikly krutému dobyvateli. Jako odměnu za pomoc a záchranu jim každá z nich nabídla jednu mošnu plnou zlaťáků – celkem tedy tři mošny. Dobrosrdeční, a především peněz lační spoluobčané se nad nimi slitovali, oblékli je do prostých šatů, aby nebyly nápadné, a odvedli je do bezpečí. Za tři mošny peněz, které získali za své služby, prý vystavěli vesnici a dali jí jméno Třemošnice. Stačí si ho rozdělit na *tře mošnice* – a hned máte jasno. I když jde o pouhou báchorku a původ názvu města je ve skutečnosti jiný.

Představte si, že byste utíkali před někým zlým… Mohli byste si s sebou vzít jen malou mošnu, do které byste si směli dát jen tři věci. Které by to byly? A tentokrát prosím výjimečně zapomeňte na mobil i na léky, které pravidelně berete… :)

Hledáme rozcestník. Na něm totiž čeká první písmenko do naší tajenky.

Najděte na šipkách místo, které nese mužské jméno. Je odsud po žluté značce vzdálené 1,5 km.

1. **Opište první slovo názvu místa.**

Vyrazíme po naučné stezce *Krajem Železných hor* (zelená turistická značka). Bereme to kolem infocentra a hlavní cesty doprava směrem ke Zlatému potoku.

Vidíte někde na domě obrázek hroznového vína?

Kdo najde za rohem další znak města?

Vy jste ale šikovné bystrozraké děti!

Na domečku před mostem hledáme obrázek hmyzu. Odborně se nazývá slunéčko a jmenuje se po něm místní obchod. Toto slunéčko potrápilo v knize Ondřeje Sekory chudáka Fredu Mravence.

1. **Jak se jmenuje „hmyzí“ obchod?**

Najděte na něm obrázek rodinky. Jsou postavy na něm podobné někomu z vaší výletnické výpravy? :)

Mineme naučnou tabuli a přejdeme Zlatý potok.

Pokud víme, tak v této vodě žádné zlatinky nejsou, natož aby z jeho vod zlatokopové vyrýžovali nějaký ten zlatý valounek. Ba ani zlaté rybky na nás z vlnek nevystrkují ocásky… I tak se na tento drahý kov zeptáme.

Znáte nějakou pohádku, ve které hraje důležitou roli zlato?

Napovíme, že v jedné byly zlaté vlasy a ve druhé zlatá jablka. A také jeden pohádkový koník měl zlatou hřívu. A pak je tady samozřejmě Sůl nad zlato…

Jak se jmenovala dívka, která měla tatínka ráda jako sůl? Znáte také filmovou verzi s názvem *Byl jednou jeden král*?

Nám se vybavuje scéna, jak dělá král palačinky.

Rozbij jedno nebo dvě vejce. Dohromady tři... Přiměřeně, přiměřeně...

Jdeme po chodníku a napravo míjíme velký panelový dům. Kolik odstínů zelené barvy na něm vidíte? Co vám připomínají? Nám hráškovou polévku a pistácie. Mňam! Někdy zkusíme hrachovku posypanou pistáciemi. Nebo do ní přidáme pistáciovou zmrzlinu! Že máme praštěné nápady? Určitě! Kdo ví, co by se se zmrzkou v polévce stalo?

Tato část cesty je nejméně zajímavá, ale nebojte, už za 10 minut se všechno změní.

Mezitím zkuste najít cedulku s číslem cyklostezky, která tudy vede.

Sečtěte všechny číslice.

Jaký vám vyšel výsledek? Je mezi vámi někdo, komu je stejně? Myslíme, že šance jsou velké!

Vyhlížíme nalevo za domy vysoké komíny. Ke které budově asi patří? Půjdeme se k ní podívat, ale nejprve si o ní něco povíme.

Vzpomněli by si rodiče na film nebo knížku, ve které krásná správcová pivovaru vylezla na komín?

Zde se zlatavý mok nemíchá, tady se totiž vyrábělo vápno.

Berlova vápenka je významnou technickou kulturní památkou, která dokládá dlouhou tradici výroby vápna v oblasti Železných hor. Byla postavena kolem roku 1880 a její rozšíření do podoby, kterou známe dnes, zařídil v letech 1891 až 1892 majitel David Berl, po němž je pojmenována. Důležitým technickým prvkem byla pět kilometrů dlouhá lanová košíková nákladní dráha. Rozjela se v roce 1882 a sloužila k přepravě vápence z lomů v nedalekých Prachovicích. Ve své době byla v celém Rakousku-Uhersku technickým unikátem, schopným přepravit až sto tun suroviny za jednu desetihodinovou směnu. Výroba vápna tady probíhala až do roku 1960, kdy byl provoz ukončen a přestěhován do modernější cementárny v Prachovicích. Následně objekt dlouhá léta chátral.

Víte, jak se dělá vápno a k čemu se používá?

Vápenec je kámen, který má v sobě hodně uhlíku. Abychom z něj udělali vápno, musíme ho hodně zahřát v obrovských pecích. Asi tak na 1 000 stupňů Celsia. Tím dojde k jednoduché chemické proměně: Z vápence se odpaří všechen oxid uhličitý (stejný plyn, co vydechujeme, jen ho je tam hodně) a zůstane jen pálené vápno. Tomuto procesu se říká výpal.

Pálené vápno je podobné lidem, co se snadno napaprčí. Když se na ně naleje voda, začne se zahřívat a bublat. Tím vznikne hašené vápno, které se používá hlavně ve stavebnictví. Stačí je smíchat s pískem a vodou a vznikne vápenná malta nebo omítka. Je super, protože je pružná, a hlavně: prodyšná. Stěny díky ní můžou „dýchat“. Prostě dokáže zdmi propouštět páru a vlhkost ven z místností i odjinud. Jak si to představit? Zamyslete se… Můžete si vybrat ze dvou kabátů. Jeden je z igelitu, druhý třeba z bavlny. Zpotíte se. Ve kterém oschnete rychleji?

Vápno si pochvalují i zemědělci. Sypou je na pole. Když je půda moc kyselá, většinou toho na ní mnoho nevyroste. Vápno půdu neutralizuje (dělá ji méně kyselou), a tak pomáhá rostlinám lépe přijímat živiny. Vápno je rovněž velmi důležité v ocelárnách, kde pomáhá čistit roztavený kov od nečistot. Používá se také k čištění vzduchu v elektrárnách, kde pohlcuje jedovaté kyselé plyny ze spalin. A abychom nezapomněli: Pomáhá upravovat vodu, aby byla pitná.

Než k muzeu dojdeme, zkusíme napravo na domě čp. 354 najít sluníčko. (Tentokrát ne hmyzí, ale nebeské.) Poznáte, na

co ukazují jeho paprsky? Nám se zdá, že jde o znamení zvěrokruhu. Které je to vaše?

Nalevo je zase u domu čp. 188 stavbička, která připomíná perníkový příbytek z jedné pohádky.

Znáte ji? Jak se jmenují děti, které se ztratily?

A dokázali byste doplnit slovo do textu vyprávěnky?

Děti byly strašně hladové a unavené. Jeníček proto vylezl na střechu a pro sebe i pro Mařenku odloupl kousek perníku. V tu chvíli z chaloupky vylezla stará ježibaba a spustila: ,,Kdopak mi to tady ..... perníček?“ A Jeníček odpověděl: ,,To nic, to jen větříček.“

3. Doplňte slovo do textu.

Odbočíme doleva a jdeme se podívat k muzeu.

V letech 2009 až 2010 prošla vápenka rozsáhlou rekonstrukcí, která ji zachránila a proměnila v **Muzeum Berlova vápenka**. Návštěvníci si můžou prohlédnout, jak tady kdysi všechno fungovalo. Včetně šachtové pece a unikátního zavážecího zařízení. Nadšenci do minulosti se jistě rádi seznámí s historií těžby a zpracování vápence v regionu. Návštěvu muzea vřele doporučujeme.

A kdo sebere odvahu, může se za nás zeptat na něco, co nám vrtá hlavou: Jakou barvu měli kominíci, kteří čistili místní komíny? Černou, nebo bílou?

Hned vedle vchodu je socha nerostu od známého výtvarníka Michala Olšiaka. Jeho obrovské plastiky různých pohádkových postav i zvířat jsou rozesety po celé Vysočině a děti je milují. Jeden z našich výletů s tajenkou ve Žďáru nad Sázavou vás zve třeba za sochou Mamlase. Pokud neznáte, koukněte na fotky.

Zdejší socha není ani zvíře, ani bájná bytost – je to druh vápence.

4. Jak se jmenuje socha a druh vápence?

Jeho chemická značka je $CaCO_3$, což znamená, že se skládá z vápníku, uhlíku a kyslíku. Vědci mu říkají uhličitan vápenatý a v přírodě ho najdete třeba v podobě obyčejného vápence. Nuda? Ne, ne. Může totiž mít i podobu krásného mramoru nebo průhledných krystalů, které vypadají jako sklo. Jeho vznik je tak trochu dobrodružství, které ovšem trvá miliony let. Často začíná v moři, kde ho vyrábějí šneci, mušle nebo koráli. Ti si z vápníku rozpuštěného ve vodě staví své domečky a schránky. Když uhynou, jejich ulity klesnou na dno, kde se jich za obrovskou dobu nahromadí celé hory. Tlakem času a nových vrstev se pak schránky slisují a promění v pevnou skálu. Kalcit ale umí vznikat i v jeskyních. Když tam ze stropu kape voda bohatá na minerály, postupně se z ní odpařuje plyn a na místě zůstává malinký kousek kamene.

Od nerostů hupky šupky na venkov!

Podívejte se nad vrata zemědělského muzea. Věděli by rodiče nebo prarodiče, jak se jmenuje zemědělský nástroj nad nimi?

Tohoto převratného zemědělského pomocníka sestrojili František a Václav Veverkové z Rybitví u Pardubic v roce 1827. Ač se jim často říká bratři, ve skutečnosti to byli bratranci. Jeden byl kovář a druhý rolník. A právě díky spojení jejich znalostí tento vynález vznikl. Ruchadlo je v podstatě vylepšený pluh, který v tehdejším zemědělství způsobil opravdovou revoluci. Až se o něm budete učit v dějepise, tak to při zkoušení nesplést. Kdo bude tvrdit, že bratři Ruchadlové vynalezli veverku, dostane pětku či nepěkné slovní hodnocení! :)

To jsme se ale dozvěděli věcí! Tak si zarucháme – pardon, zajucháme – a vyrazíme zpátky k hlavní cestě. Z ní vzápětí odbočíme doprava po zelené značce. Náš směr? Lovětínská rokle.

Po několika minutách dojdeme k litinovému křížku.

Kolik andělů na něm napočítáte?

5. Jak se jmenovala maminka postavy, která visí na kříži nejvýše?

Držíme se zelené a odbočíme doprava. Ano, po zelené nás to táhne do zeleně. (Kdo chce trochu podráždit dospělý

doprovod, optá se, zda někdy někdo popíjel likér zvaný zelená. Podotýkáme, že s ekologickými aktivisty ani Green Dealem nemá nic společného.) Cesta je tady dost divoká, časem se to zlepší, ale příroda je krásná, to musíte uznat.

Lovětínská rokle je divoké a hluboké údolí. Oblast je chráněná a vypadá jako malý prales, protože se zde les ponechává přírodě. Proto v rokli uvidíte mnoho popadaných stromů. Je to tak schválně. Potok je plný velkých kamenů, což dodává místu dobrodružnou atmosféru. V roce 2008 byla tato chráněná oblast vyhlášena bezzásahovým územím. Vede tudy naučná stezka o délce 1,5 km. Je označená červenou turistickou značkou.

Vydejte se tedy po cestičce mezi skalami, mezi nimž protéká Lovětínský potok. Vstoupíte tak do zatím nejmladšího českého pralesa.

Víte, jak se jmenuje nejznámější český prales? Prozradíme, že ho najdete nedaleko města Vimperk a že i do jeho hvozdů vede jeden z našich výletů s tajenkou.

Přicházíme na rozcestí *Lovětínská rokle*.

Na šipkách uvidíte i obrázky dopravního prostředku. Určitě jím také jezdíte.

6. Pojmenujte dopravní prostředek.

Pokračujeme po žluté do mírného kopce.

Díky čisté a vlhké přírodě žije v těchto místech vzácný obojživelník. Poznáte ho podle žlutých flíčků na černém těle. Víte, který to je?

Mlok je jedním z nejzajímavějších obyvatel našich lesů. A určitě je to tvor, kterého si hned zapamatujete. Vypadá jako lesklý dráček. Jeho ještěrkovité tělíčko je temně černé, ozdobené zářivě žlutými až oranžovými skvrnami. Nejde jen o parádu, svérázný body outfit funguje jako varování pro predátory. Říká jim: „Pozor, jsem jedovatý!“(Není náhoda, že jsou například místa, kde hrozí nějaká rizika, označena právě kombinací černé a žluté barvy. Nejspíš to doporučil nějaký převtělený mlok.)

Je to obojživelník. Co to znamená? Že žije na souši, ale vodu potřebuje k rozmnožování. V dospělosti si mloci libují na vlhkých a stinných místech, jako jsou listnaté lesy. Přes den se tu schovávají pod kameny, kusy dřeva nebo v norách. Lovětínská rokle je pro ně zjevně rájem. Mloci jsou aktivní hlavně v noci nebo za deště. Vlhko a temnota je vylákají na lov. Živí se drobným hmyzem, žížalami a slimáky. Také byste si dali? Tak do toho!

Nejzajímavější je na mlokovi jeho obrana. Když je v nebezpečí, dokáže ze žláz na svém těle vypustit slabý jed zvaný salamandrin. Člověku není nebezpečný (pokud si ho třeba nevetřete do očí), ale pro malé psy nebo kočky může být nepříjemný a dravce odradí.

Najděte naučnou tabuli s fotkou mloka.

7. Jak se zdejší mlok jmenuje druhovým jménem?

Víte, jak se jmenují zdejší hory? Jak byste je nazvali vy?

Prozradíme, že geologicky se nacházíme na území **Železných hor**. Jsou zajímavé, protože tu můžete šlapat prakticky po celé časové ose geologického vývoje Země. Sahá až do starohor. Jádro pohoří tvoří velmi staré přeměněné horniny, jako jsou rula a svor. Jsou staré stovky milionů let. Nejvyšším bodem Železných hor je Vestec – 668 m. Pohoří se táhne jako výrazný hřbet, který na západě náhle končí známým Železnohorským zlomem, který je považován za jeden z největších v České republice.

Železné hory… To zní jako z Pána prstenů, že? Nebo z nějaké strašidelné pohádky bratrů Grimmů. Pána prstenů nemusejí znát všichni, ale pohádky známých německých spisovatelů ano. Doprovázejí nás od kolébky po hrob. Každý z nás díky nim někdy zatoužil ochutnat kousek perníkové chaloupky, o které jsme už mluvili, nechat se obletovat sedmi trpaslíky jako Sněhurka, pospat si jako Šípková Růženka nebo oloupit o bydlení loupežníky jako zvířecí důchodci z pohádky Brémští muzikanti.

Kterou máte nejraději? Tipneme si! Popelku? My také. :)

Nad roklí se napravo tyčí vyhlídka zvaná **Dívčí kámen**. Váže se k ní stará pověst o krásné Miladě, dceři hradního pána. Možná ji vidíte právě teď. I když pěšinka k ní vede až z druhé strany údolí od hradu.

Pověst vypráví o krásné, avšak pyšné dceři pána hradu Lichnice. Aby se zbavila mnoha nápadníků, zadala jim nesplnitelný úkol. Vezme si pouze toho rytíře, který na koni vystoupá na skalní vyhlídku Dívčí kámen, která se tyčí nad roklí, a tam se na oři třikrát otočí. Většina rytířů to považovala za sebevraždu, a tak se raději vydali hledat jinou choť. Mnoho jich ale zemřelo… Dokud se neobjevil statečný, chytrý a bohatý mladík, který si nechal vylepšit podkovy. Řekl kováři, aby do nich zasadil diamanty, nejtvrdší nerosty na světě. Tak tvrdé, že se dokážou „zakousnout“ i do skály. Úkol splnil.
K všeobecnému překvapení se ale nezaradoval. Naopak vytáhl kuši a střelil Miladu přímo do srdce. Byla to pomsta za bratra, který byl jedním z neúspěšných nápadníků a po pádu ze skály zemřel. Z čehož plyne poučení, že znalosti z přírodopisu se v životě hodí a diamanty jsou nejen věčné, ale také užitečné.

Pokud se na Dívčí kámen rozhodnete v závěru výletu vylézt, zkuste na skále najít otisky podkov. Opravdu tam jsou. My tam nedošli, protože bylo strašné náledí a diamantové podrážky doposud bohužel nevlastníme. Když nám ale pošlete fotku otisků podkov, s poděkováním ji umístíme na náš web i Facebook.

Lovětínský potok nás doprovází až k mostu. Jenže ouha, cesta je kamenitá a může to klouzat. Čtení proto teď na chvíli odložíme. Vrátíme se k němu asi tak za 15 minut na kopci u silnice.

Přicházíme k silnici, po které se nyní rozpochodujeme doprava.

Kdo se umí dívat, spatří nalevo široko daleko velmi populární studánku. Dá nám napít? Dá! Její voda je pitná nejen pro ptáky a laně, ale i pro lidi.

Přicházíme na rozcestí *Nad Lovětínskou roklí*. K hlavnímu cíli našeho výletu to už máme jenom kousek. Další písmenko si ovšem můžeme do tajenky doplnit už nyní.

Kam bychom se dostali, pokud bychom šli po červené značce 1 km směrem na Ronov nad Doubravou?

8. Opište název místa.

Držíme se červené, která vede přesně na opačnou stranu než ta do Ronova. Dovede nás až k odbočce na hrad. Šupajdíme po silnici a po celou dobu nás nabíjí energií pohled na zříceninu před námi. Víme, že na rozdíl od ní nepadneme k zemi a neztratíme se.

Hrad Lichnice, který se tyčí nad obcí Podhradí, je jednou z největších a nejvýznamnějších zřícenin v Pardubickém kraji. Jeho historie sahá až do 13. století. Kdo z vašeho příbuzenstva už byl v té době na světě? Počítejte! Byla to vaše prapraprapraprapraprapraprababička nebo prapraprapradědeček? :)

Sídlo založil rod Ronovců, pravděpodobně se tak stalo někdy před rokem 1251. Hrad se jmenoval Lichtenburg. Češi si ho ale počeštili na Lichnici.

Sloužil jako sídlo chránící Haberskou stezku a těžební revíry stříbra v okolí Kutné Hory. Hrad prošel během staletí několika přestavbami a rozšířením. Největší rozkvět zažil ve 14. století. V době husitských válek ho jako baštu katolíků neúspěšně obléhala husitská vojska. Později se na Lichnici vystřídalo několik majitelů. K postupnému úpadku stavby došlo po roce 1530, kdy se panství dostalo do držení Mikuláše Trčky z Lípy. V 16. století byl hrad ještě trochu opraven, v následujícím byly jeho dny sečteny. Po třicetileté válce byl hrad na základě císařského nařízení o ničení opevnění v roce 1648 rozbořen.

Od té doby ruiny sloužily jako zdroj stavebního materiálu... V 19. století, které přálo romantismu, byla zřícenina upravena do podoby, v jaké ji známe dnes, a stala se oblíbeným výletním místem.

Vyhledejte na levé straně cesty křížek a zkuste přečíst text. Jde to těžko, že? Rozumíte textu?

Od autobusové zastávky, která je o pár metrů dál, vede krátká odbočka k Dívčímu kameni, o kterém jsme si povídali.

Jsme pod hradem. Jeho návštěvu vám doporučujeme. Ale ještě předtím vyhledejte před vstupem další naučnou tabuli vyprávějící o *Krajině vlídného klidu a pochmurně drsného půvabu.*

Na tabuli jsou na fotce napravo nahoře dvě kytičky.

9. Jak se jmenuje první vlevo?

Lichnice je tradičním zimovištěm netopýrů a vrápenců. Zimního šlofíka tráví v prostorách dvou zdejších sklepů. Menší sklep tvoří dvě kratší chodby. Teplota ve sklepení není jednotná. Vstupní části promrzají, hluboké konce chodeb se ale pyšní stálou teplotou, která se drží nad 10o C. Což je pro netopýry až dost. V současnosti jich tu chladné období roku tráví asi tak 150 až 170. Prý… My bychom je nepočítali, ani kdybychom mohli. Neměli bychom na to nervy ani dost prstů.) Nejpočetnější jsou vrápenci malí. Hojně tu však spinkají také netopýři velcí, ušatí a černí. Ostatní druhy se obvykle vyskytují jen pomálu. (Na ty by možná prsty stačily.) Stejně jako my potřebují i tyto „létající myšky“ k posilujícímu spánku zejména klid. Sklepení je proto v zimním období chráněno mříží a návštěvníkům nepřístupné.

Děti, věděly jste, že netopýři létají pomocí rukou a na zemi žijí již 60 milionů let? A že jim k orientaci neslouží oči, ale uši? Létají, kam potřebují, díky echolokaci. Jsou to zajímavá zvířátka, takže je nám fakt líto, že jsou všechny v Čechách žijící druhy ohroženy vyhynutím.

Nyní jedna záludná otázka. Víte, které ze zvířat je v Evropě jejich nejbližší příbuzný? Tipněte si!

Je to ježek.

Hrad má tvar obrovského trojúhelníku a stojí na vysoké skále. Z jedné strany ho chrání hluboká Lovětínská rokle. Když stojíte na hradbách, koukáte do pořádné hlubiny. Celý areál je obehnaný mohutnými hradbami, které jsou místy vysoké jako dvoupatrový dům.

To nejzajímavější, co zdálky uvidíte, je zřícenina hlavní kulaté věže, které se říká hláska. Do jejích kamenných zdí je dnes vestavěné moderní kovové schodiště. Vede na plošinku, která slouží jako rozhledna. Vylezte na ni – a uvidíte celou Čáslavskou nížinujako na dlani. Je to super místo na focení, protože pod sebou máte staré hradní zdi a nad sebou jen nebe.

Do hradu se vstupuje velkou bránou, u které jsou vidět zbytky opevnění. Uvnitř je obrovské travnaté nádvoří, kde se dříve odehrával veškerý život. Najdete na něm zbytky hradního paláce a hlubokou studnu, která je dnes zakrytá mříží. Prostor je to tak velký, že si člověk připadá spíš jako v malém opevněném městečku než v jediném příbytku.

Máte nakoukáno, prohlédnuto? Tak hurá zpátky k silnici. Pokračujeme po červené směr Třemošnice. Projdeme celým Podhradím.

Zkuste napravo vyhledat velikánskou lípu a kousek dál zjistěte, jak se podle místních jmenuje zdejší náměstí.

Na křižovatce u parkoviště silnici opustíme. Sejdeme doprava k lesu. Ano, čeká na nás poslední dnešní zastávka. Jedná se o památný strom.

Kdo ho uvidí první?

Žižkův dub je jeden z nejznámějších a nejmohutnějších památných stromů v naší zemi. Jedná se o dub letní, jehož stáří se odhaduje na úctyhodných šest set až osm set let, což z něj dělá symbol dlouhověkosti Železných hor. Proč je právě Žižkův? Legenda praví, že pod ním měl husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova v 15. století odpočívat, když jeho vojska podvakrát obléhala Lichnici. Skutečnost je jiná. Ani jednoho z tažení se vojevůdce osobně nezúčastnil, takže možná opravdu rád dřímal pod dubem, jenže jiným a jinde.

Další pověst, která se k dřevěnému velikánovi váže, je o lásce a nenaplněné nevěře s tragickým koncem. Majitel hradu Mikuláš Trčka z Lípy dlel na cestách a napadlo ho poslat choti Kateřině na Lichnici o sobě zprávičku. Poslal s ní mladého rytíře Viléma. A jak už to tak bývá, mladík se do Trčkovy ženy na první pohled zamiloval. Kateřina však byla mravnost sama, a tak trvalejší vztah odmítla. Souhlasila pouze se schůzkou na rozloučenou. Právě pod dubem. Jenže Mikuláš Trčka byl žárlivec, a proto si záhy uvědomil, že měl poslat méně atraktivního posla. Tajně se vypravil domů a milence pod dubem přistihl. Jak to dopadlo? Kateřinu nechal v Lichnici zazdít a Viléma setnout. A měl po starostech.

I přes svůj vysoký věk a mnohá poškození způsobená blesky je dub stále životaschopný. Jeho kmen je mohutný, dosahuje obvodu okolo devíti až deseti metrů. Do dutiny se prý vejde až sedm lidí. Strom je pravidelně ošetřován odborníky.

Přečtete cedulku na kmeni? Pomůžeme vám. *Přes 600 let tu stojím u staré hradní cesty. Viděl jsem hrad stavěti, jeho slávu, obléhání i zánik. Kéž bych se dočkal šťastných dnů příštích věků.*

Cedulku památný strom hlídá obrázek šelmy.

10. **Co zvířeti kouká z tlamy?**

Červená značka nás nyní vede lesem. Teď už budeme jenom klesat. Nalevo vidíme vrch, který se jmenuje Kobylí hlava. Proč asi?

Vracíme se do města, budeme v něm tak za 20 minut. Klidně a bezpečně nás tam přes les a louku odvede červená turistická značka.

Víme, že už jste unavení, takže vás žádnými dalšími otázkami trápit nebudeme. Pokud si ovšem chcete ještě něco přečíst, tak tady je pár historických vět o městě navíc.

První písemná dochovaná zmínka o Třemošnici je z roku 1564, a to v Deskách zemských. Velmi důležitý byl pro Třemošnici rok 1610. Albrechtův syn Zikmund Robmháp totiž přesunul své sídlo z hradu Lichnice právě do ***Třemošnice****, kde v místě nynějšího zámečku vybudoval tvrz. Zámeček je odsud vzdálen necelé 2 kilometry, ale je v soukromém vlastnictví, takže vás tam ani nezveme.*

Další rozvoj města zaznamenáváme s novým majitelem panství Janem Václavem Caretto-Millesimo. Ten třemošnické panství přikoupil k ronovskému a na místě tvrze roku 1750 postavil zmíněný zámeček. Nakonec celé panství i s nedostavěným zámkem syn Jana Václava věnoval nadaci pro zchudlé šlechtice. Ta zde v roce 1823 umístila svou lesní správu.

Po mostě přejdeme Zlatý potok. Nalevo můžete zahlédnout krásný dům s květinovými motivy a v parčíku kříž a památník obětem války.

A jste v cíli! Hotovo, procházka i osvěta jsou u konce. Z tajenky na nás vykukuje zvláštní slovo. Nebojte, máme ho správně. Je to latinské pojmenování zvířátka, o kterém jsme dnes mluvili.

Víte, které to je? :)

Za vyluštěnou tajenkou si můžete vyzvednou malou odměnu v Turistickém a informačním centru.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Rádi jsme ho pro vás prošli i napsali a děkujeme městu Třemešnici za jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA. Především děkujeme milým dámám z místního informačního centra a knihovny, které nám výlet pomohly naplánovat a zrealizovat. Zamávejte jim do oken, budou mít radost. :)

Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! ☺

V textu byly použity mj. texty z webů www.kudyznudy.cz, https://www.cestyapamatky.cz, www.pohadkozem.cz, https://www.tremosnice.cz, https://botany.cz/.

Otázky k tajence

1. **Opište první slovo názvu místa.**
2. **Jak se jmenuje „hmyzí“ obchod?**
3. **Doplňte slovo do textu.**
4. **Jak se jmenuje socha?**
5. **Jak se jmenovala maminka postavy, která visí na kříži nejvýše?**
6. **Pojmenujte dopravní prostředek.**
7. **Jak se zdejší mlok jmenuje druhovým jménem?**
8. **Opište název místa.**
9. **Jak se jmenuje rostlina vlevo?**
10. **Co zvířeti kouká z tlamy?**

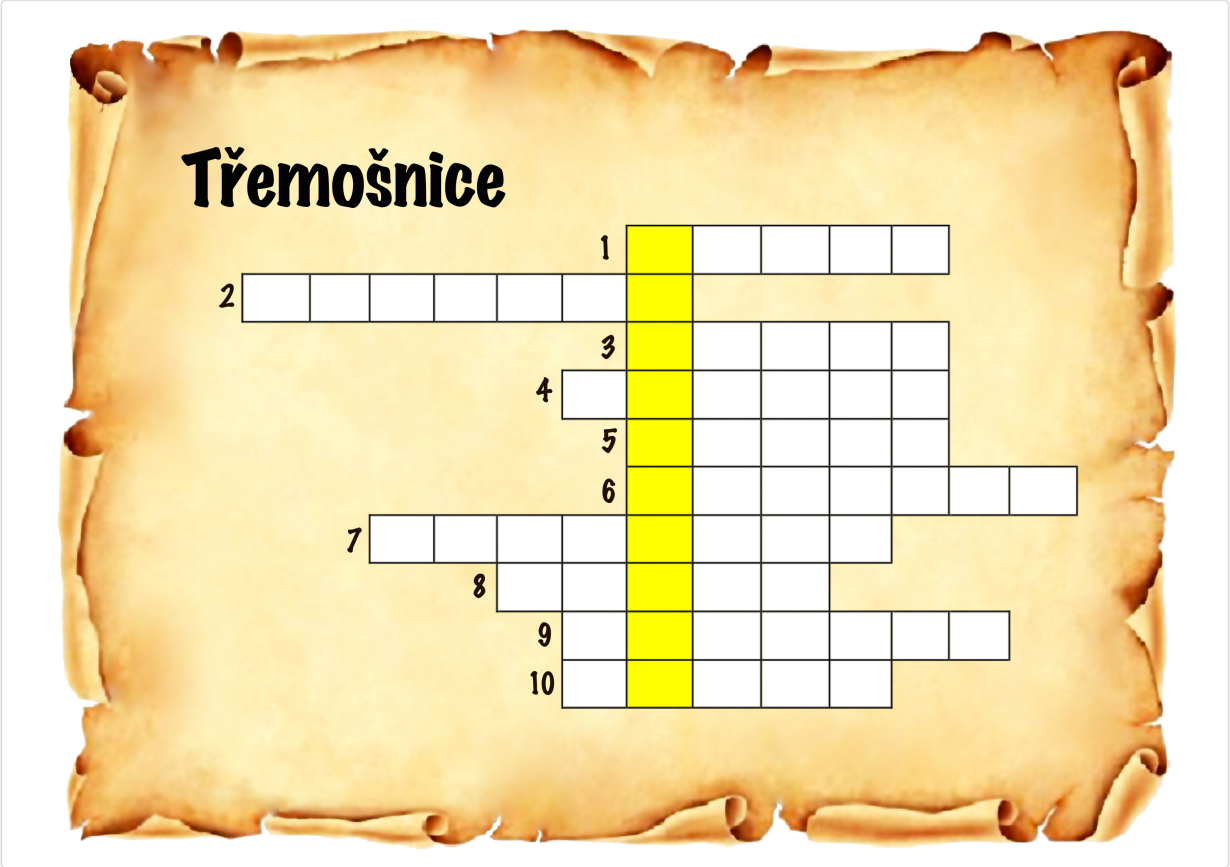

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 15.10.2026 18:15